

Musiqi mədəniyyətimizdə elə şəxsiyyətlər var ki, onların həyatı əbədləşərək tarixin bir parçasına çevrilir. Bu insanların ömrü və yaradıcılıq yolları milyonlarla dinləyicinin qəlbinə yol taparaq hər kəsdə yalnız qürur, məhəbbət doğurur. Və onlar özündə böyük bir tarix yaşadır. Belələrinin sənət möcüzəsi həm də xalqa xidmətin simvoluna çevrilir.

Belə şəxsiyyətlərdən biri də korifey sənətkar, dünya şöhrətli müğənni, bəstəkar, pianoçu, SSRİ Xalq artisti Müslüm Maqomayevdir. Unudulmaz ifaını tarixin zaman pəncərəsindən dəyərləndirdikdə qarşımızda səsinin möcüzəsi ilə Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixində bütöv bir dövrü formalaşdıran hey-rətamiz, qüdrətli sənətkar canlanır. M.Ma-qomayev ilk növbədə Vətənin böyük məhəbbətlə sevən, harada olma-sına baxmayaraq, ona bağlı olan, doğma yurdunun əsl vətəndaşı idi. Bu hiss M.Ma-qomayevin tək yaradıcılığının deyil, onun yaşam amalının əsas mahiyyətini təşkil edirdi. Müğənninin dünyaya baxışının bünövrəsində də məhz vətən və vətəndaşlıq kimi ali keyfiyyətlər dayanırdı. Bu işə böyük bir zənginlik idi.

M.Ma-qomayevin yaradıcılığını vətənpərvər ruhlu mahnıların təsəvvür etmək mümkün deyil. Belə ki, ifaının müraciət etdiyi və müəllifi olduğu əsərlər arasında yurduna, torpağına olan məhəbbəti əks etdirən, insanları sülhə səsləyən, yüksək humanizmi təbliğ edən, müharibə ilə bağlı, eləcə də dünyanı sevməyə, onu qorumağa çağıran yetəri qədər mahnıları vardır. Həmin mahnıları yaxından incələdikdə M.Ma-qomayevin həm də bir dünya vətəndaşı olmasını müəyyən edirik. Sırr deyil, onun adı geniş bir coğrafiyaya yayılmış, milyonların kumirinə çevrilmişdir.

Vətənpərvərlik sanki ifaının yaradıcılıq simasının digər bir vacib tərəfini özündə əks etdirirdi. Ölməz sənətkarın

Müslüm ucalığı

tərcümeyi-halından da onun dəfələrlə Avropada keçirilən bir çox təşkilatların, eləcə də 1980-ci ildə “İncəsənət xadimləri-sülh uğrunda” cəmiyyətinin konsertində iştirak etməsi məlumdur. O, Berlin şəhərində “Dünya-məhəbbətin vətəni” adlı mahnısını müxtəlif dillərdə səsləndirmiş və bununla sanki bütün insanları sülhə, bəşəriyyəti şər qüvvələrdən qorumağa çağırırmışdır. Bu baxımdan mahnı yaradıcılığı görkəmli sənətkar üçün bir tribuna rolunu oynayırdı, desək yanlışdır. Onun hey-rətamiz bariton səsi böyük ustadın içindəki ən sirli arzuları, heyranı olduğu insanların qəlbinin çırpıntılarını ifadə etməyə qadirdi. İnsanlar bu səsə, bu ifaya valeh idilər...

Yaradıcılığı ilə əlaqədar doğma Bakısından kənarda yaşasa da, o, Vətənə olan sevgisinə daim sadıq qalmışdır. Musiqiçi əsərlərini ilk dəfə Bakıda təşkil olunan konsertlərində təqdim etmişdir. Bu, həm də ifaının dinləyicisinə olan sevgisinin bariz nümunəsidir. Sənətkarın son mahnısı da Bakı ilə bağlı idi və

görkəmli rus şairi S.Yeseninin sözlərinə yazılmışdır. Burada doğma şəhərini yə-nidən görmək arzusu əks olunmuşdur.

M.Ma-qomayevin patriotik lirikasının zirvəsini Xalq şairi, Dövlət mükafatları laureatı Nəbi Xəzrinin sözlərinə yazdığı “Baharlı yurdum, Azərbaycan” mahnısı təşkil edirdi. Onun səsi, ifası bənzərsizliyi ilə seçilirdi, mahnını yaradan xalqın bir parçasına çerilirdi. Yaradıcılıq diapazonu geniş idi. Müslüm çalır, oxuyur, bəstələyir, müxtəlif çalırly obrazlar yaradırdı... Və nəhayət, ifa etdiyi əsərlərə öz möhürünü vururdu.

Azərbaycan eşqi ilə dünyanı fəth edən sənətkarın ölümündən sonra məhəbbəti dillər əzbəri olan mahnılarında yaşayır. Belə ki, musiqi mədəniyyətimizdə “Baharlı yurdum, Azərbaycan” mahnısı kimi ali patriotik hissləri yüksək formada tərənnüm edən ikinci bir əsər yoxdur. Mahnı respublikamızda qeyr-rəsmi himnə çevrilmişdir və dinləyicilər tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanır. “Baharlı yurdum, Azərbaycan” mahnısı

azərbaycançılığı, milli və mənəvi dəyərləri, yüksək vətəndaşlıq hissini ifadə edən ən gözəl himndir. Bu əsər dinləyə-cilərə “Azərbaycan” adı ilə məlumdur. Mahnı qəlbi daim Vətəni üçün döyünən böyük vətəndaşı bizlərə çatdırmış olur. Əsər 1975-ci ildə bəstələnmiş və M.Ma-qomayev ilk dəfə olaraq onu Bakıda ver-di-yi konsertində səsləndirmişdir.

Müslüm Maqomayevin müəllifi oldu-ğu “Söhbət açım öz diyarımdan” adlı məqaləsində ifaının Azərbaycanca olan bağlılığı, Vətən eşqi səmimiyyəti ilə ifadə olunmuşdur. Həmin məqalədən kiçik bir hissəni təqdim edək: “İnsana çox vaxt səadət yolçusu da deyirlər. Doğulan gündən qulaqların səs eşidir: səni xoş-bəxt olasan. Bəs xoşbəxtlik nədir? Onu uzaqdamı axtarmaq lazımdır, yoxsa ya-xındamı? Məncə, səadəti evin içində də tapmaq olar. Düz çörəyi ilə böyüdüyüm xalqın azca da olsa etimadını qazana bilmişəm, deməli, xoşbəxtəm. Ona görə xoşbəxtəm ki, doğma Azərbayca-nım məni boya-başa çatdırdı, geniş yo-la çıxartdı. Doğma Bakıdan başlayan bu səadət yolu sərhədləri aşmış, çaylar, dənizlər, okeanlar üzərindən körpü sal-mış, ölkədən-ölkəyə, qitədən-qitəyə uzanmış, dünyanı dolanaraq yenə də anam Azərbaycanda qərar tutmuşdur... Harda olursansa-olum, səsim harda ucalırsa-ucalsın, dinləyicilərimin alqış-larını, gül-çiçəklərini daim qəlbimə ba-sacaq və ən şirin bir mahnı kimi deyə-cəyəm: -Bunları mənə sən bağışladın, Ana yurdum!”

Bəzi insanlar bu dünyaya hər hansı bir missiyanı yerinə yetirmək üçün gön-dərilirlər. Onları bəzən Tanrının elçisi də adlandırırlar. Sənətkarın musiqi dolu ömrü sanki bu müqəddəs amalı yerinə yetirmək üçün göndərilmişdi.

Müslüm Maqomayev insanların qəl-bində sənəti, istedadı, dünyaya olan məhəbbəti, mükəmməl şəxsiyyəti ilə işiq saçdı və ucaldı.

İlham NƏZƏROV,
Azərbaycan Respublikasının
Əməkdar artisti